

**מי יכולה¹ לפרסם היסטוריה-טאוריה עצמית² בכעס הראוי לה?
מקוננות לא מקוטלגות והטקסט האקדמי**

**הרצאה במסגרת המושב: "אזרחות גלובלית: חשיבה אנזלדואנית חוצת קהילות, היסטוריות ותרבויות"
הועידה של החברה לחקר גלוריה אנזלדואה
סן אנטוניו, הראשון לנובמבר, 2019**

סמדר לביא

**המחלקה ללימודים אתניים
אוניברסיטת קליפורניה, ברקלי
תרגום מאנגלית, דנה ג. פלג.**

כל הזכויות שמורות

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט בכל דרך או בכל אמצעי אלקטרוני, אופטי או מכני אחר – כל חלק מהחומר בהרצאה זו, ללא רשות מפורשת בכתב מהמחברת.

ב-16 לאוקטובר 2009, בעת שלימדתי כמרצה מן החוץ במחלקה ללימודי נשים של אוניברסיטת וירג'יניה, נכחתי בהרצאה של ברינדה בוס (Brinda Bose) שהיתה בזמנו מרצה לאנגלית בהינדו קולג' של אוניברסיטת דלהי. כותרת ההרצאה היתה "The Transnational Trials of Taslima Nasrin" ("הצרות הטרנסלאומיות של תסלימה נסרין"). נסרין, רופאה בהכשרתה, היא פמיניסטית בנגלדשית שפרסמה מחקרים מקיפים ומרשימים על דיכוי נשים בידי האיסלאם בדרום אסיה (ראו למשל Bose 2015; Nasreen 2010). היא נאלצה לגלות לשוודיה עקב פתוות רבות שקראו להריגתה. בוס נשאה את הרצאתה הפוסט-קולוניאלית באנגלית בריטית משובחת בסגנון אוקסברידג', כשהיא עטויה בסארי. כשהקשבתי לסיפור נדודיה של נסרין ברחבי העולם, נדה מחשבתי לעניינים פרוזאיים יותר כמו לוגיסטיקה, למשל. האם התחנכה בוס בבתי הספר הבריטיים של האליטה ההודית? מי שילם את שכר הלימוד שלה באוקסברידג'? נסרין נראתה כמי שנמצאת על המסלול הגלובלי המקובל של כוכבת עולה מסוגה, מדרום לצפון. מי מממן את כל זה? אפילו פליטים נדרשים כיום לשלם סכום כסף לא קטן למבריחים שיסייעו בידם לחצות גבולות. האם הפליטים הללו מקורם במעמד הבינוני? מי בכלל יכולה להרשות לעצמה להתנייד בימינו אלה? ולמרות זאת, קיים ביקוש גדול למרצות ונושאים מעין אלה באוניברסיטאות בצפון הגלובלי – וזאת משום שהן מדברות בשפת האקדמיה, לא בשפת החווייתית הטרנסלאומית של גלוריה אנזלדואה.

¹ ההתייחסות בלשון נקבה היא לכל המגדרים, דג"פ

² המלה "תאוריה" בעברית מקורה בתעתיק של המלה Theory באנגלית, בה האות ת' היא תעתיק של th. בחרתי כאן במלה "טאוריה" כתעתיק של המלה הספרדית Teoría בה האות ט' היא תעתיק של האות T. דג"פ

מועדון הסגל : מצפון לדרום³

פרופסוריות רבות באוניברסיטאות היוקרה של הדרום הגלובאלי נולדו אל האליטה הקוסמופוליטית של המעמד העליון בארצן. האנגלית שלהן משובחת, או שיש בידן את המשאבים הכספיים הנדרשים לתרגום גוף הידע שלהן לאנגלית ולעריכתו, שכן האנגלית היא השפה הרודה בכיפת הציטוטים והקידום האקדמי. פרופסוריות אלה חשות מחוייבות -- או אפילו נלהבות -- ליישם על פירסומיהן את הנוסחה הבריטית-אמריקאית של כתיבה אקדמית. לפי נוסחה זו, יש לעגן את הטיעון האנתרופולוגי ברשת של דוגמיות, פיסות סיפור מה"שטח". מקורם של סיפורונים אלה בהתרחשויות היומיומיות, אך בדרך כלל הם נכתבים ללא הקונטקסט האורגני מהם נבעו, ומטרתם להוות דוגמיות אתנוגרפיות, הבאות לעטר תאוריות, שנכתבו באוניברסיטאות העילית של מערב אירופה וארה"ב.

כתוצאה מכך, נתפסות החוקרות בנות האליטה של הדרום הגלובאלי, על ידי עמיתותיהן הצפון אמריקאיות, כחלקי חילוף משופרים לחוקרות הכהות האמריקאיות מבית, שצמחו בגיטאות ובשכונות של הצפון. אך מה בנוגע לטאוריה (Teoria) אורגנית שאינה אקדמית, שצמחה מהשטח, ונכתבה ע"י פמיניסטיות כהות ילידיות או מהגרות? בדרך כלל, חברות הסגל האקדמי בדרום הגלובלי רואות בתאוריית שטח שכזו מעין ספך חשיבה פרוע, שעליהן לאלפו או לרסנו בכתבי העת היוקרתיים, או במונוגרפיות של הוצאות אוניברסיטאיות באנגלית. נטוורקינג עם חברי/ות מועצת העורכים/ות של הבמות הללו, המתרחש תדירות במלונות חמשת הכוכבים של כנסי האגודות המקצועיות בהן הן חברות, עשוי בהחלט להועיל. אך בעיני הפרופסוריות האירופאיות-אמריקאיות, הטקסטים המאולפים של חברות הסגל בנות הדרום הגלובלי, המתייחסות לתאורטיקניות כהות לא-אקדמיות כאל "אינפורמנטיות", נתפשים כיצירות של מרד משחרר. בעיני חברות הסגל מהצפון, אותן עמיתות מהדרום הגלובאלי הן מתווכות, הממוקמות אי שם בין ליגת הקיסוס לבין הנשים הכהות המוכפפות ב"שטח". אפקט הדומינו של היררכיית הניכוס הזו מתואר לפרטיו בטקסט המכונן של נורמה אלארקון (Norma Alarcon 1990), "הנושאים התאורטיים של 'הגשר הזה הנקרא גבי' ופמיניזם אנגלו-אמריקאי". "הגשר הזה הנקרא גבי" הוא אסופת המאמרים, שבישרה את התגבשותו של הפמיניזם הכהה בארה"ב (Anzaldúa and Moraga 1981).

ג'ון גלדהיל (John Gledhill 2005) טוען, כי בנוסחה השלטת בכתבי העת והספרים האנתרופולוגיים בארה"ב ובבריטניה, וכי "בקונבנציות המחקר, הכתיבה והחשיבה הצפונית אודות העולם, " יש סובלנות מועטת, אם בכלל, אל האתנוגרפית, כאשר היא כותבת את עצמה הן כאנתרופולוגית והן כאינפורמנטית הילידית הראשית במחקרה. שומו שמיים, השילוב של שתי אלה מכונן תאוריה, ולא סתם מספר מעשיות. אנתרופולוגים אמורים להימנע מחפיפה כמעט גמורה בין החוויה האתנוגרפית לבין הביוגרפיה האישית והקהילתית שלהם. קל וחומר, לימודים פמיניסטיים ולימודי תרבות מורים לחוקרות להימנע מנראטיב הקרבן. הסובייקטית המוכפפת, הכותבת על פי תו התקן של הנוסחה האמריקאית-בריטית במדעי החברה, אמורה לייצר מחקר נטול להט. אסור לקונן. נא לא לכעוס.

חלקים רבים מהרצאה זו מבוססים על הדיון בסוגיית הכתיבה האנתרופולוגית בספרי "עטופות בדגל ישראל"³ (Lavie 2018)

פיי הריסון (2008 Faye Harrison) מציעה מפלט מהנוסחה: "האנתרופולוגיה המותמרת... תכיר בכך, שגם אם המוסדות המרכזיים של הדיסציפלינה היו על ציר סמכות בריטית-אמריקאית-צרפתית, החיים האינטלקטואליים של האנתרופולוגיה היו הרבה יותר נרחבים, התקיימו גם מעבר למרכזי המטרופולין של הצפון, והתרחבו אל מגוון אתרים, שברובם עדיין נתפשים כאזורי ספר לכשעסקן בתאוריה". אך הפתרון שלה אינו פותר את סוגיית הניכוס הרב שכבתי אותו פירטה אלארקון. אנתרופולוגים מהאליטה האמריקאית-בריטית של ליגת הקיסוס, ובני חסותם מהדרום הגלובלי התלויים בהם למכתבי המלצות והערכות מקצועיות כדי לקבל קביעות, יצרו גוף של ידע ומחקר. גוף זה כופה את עצמו מעל המוכפפות בצורה אנכית, במקום ליצור עמן דיאלוג שוויוני אופקי.

בשנים האחרונות, האנתרופולוגיה בארה"ב ובבריטניה התגוונה מאוד באופני הטיעון התאורטי שלה ובז'אנרים של הכתיבה האתנוגרפית. אך רק לעתים נדירות יופיע מגוון זה בכתיבי העת הבריטיים והאמריקאיים, או בהוצאות הספרים האקדמיות מהשורה הראשונה. קל וחומר, כאשר מתקיימת חפיפה כמעט גמורה כמעט בין החוויה האתנוגרפית לבין הביוגרפיה האישית והקהילתית.

קחו למשל את האנתרופולוגית שמוצאה קובאני, רות בהאר (Ruth Behar). למרות הפרייולוגיה המעמדית שלה, היא התייחסה לעצמה כאל אינפורמנטית ראשית, כאשר כתבה בטכניקות של כתיבה יוצרת על נשים מנוחשלות מאמריקה הלטינית (Behar 1993). היות שהגיעה מפרניסטון לאן ארבור, היא לא נתפשה כאיום על עמיתה, שרובם ככולם בני המעמד הבינוני-גבוה ומעלה. למרות זאת, רק לעתים נדירות הופיעו מאמריה היצירתיים יותר בכתיבי העת האנתרופולוגיים מהשורה הראשונה. האוטו-אתנוגרפית זורה נייל הרסטון, מעולם לא פירסמה בכתיבי עת אנתרופולוגיים או בהוצאות ספרים אוניברסיטאיות את הפרק בחייה, בו חייתה ללא שיוך אקדמי תקני ובעוני מרוד. היא נפטרה בגיל 69 בחוסר כול, לאחר שנשכחה כמעט לגמרי מלב. כמה אירונית וטרגית היא העובדה שזכתה להכרה על ספרים כמו "עיניהם צופות באלוהים" רק שנים לאחר מותה. אנזלדואה נפטרה בגיל 62 עקב העדר טיפול רופאי נאות. האוטו-אתנוגרפיה המונומנטלית שלה, *Borderlands/La Frontera* התפרסמה בהוצאת Aunt Lute, בית הוצאה לאור פמיניסטי קטן ודל תקציב, משום שבתי הוצאה לאור אוניברסיטאיים גדולים קבעו שכתב היד אינו נהיר. בין לילה הפך הספר לרב מכר אקדמי ואקטיביסטי (Anzaldua 1987). אך רק לאחר מותה העניקה לה האוניברסיטה של קליפורניה את תואר הדוקטור שהיא היתה כה ראויה לו.

למעשה, הדה-קולוניזציה האמריקאית-אירופוצנטרית של האנתרופולוגיה הובילה לקולוניזציה נוספת של התחום, משום שהיתה בעיקרה חד-סיטרית. התאוריה ממשיכה להתגבש ולהתנסח באוניברסיטאות במרכזי המטרופולין באירופה ובארה"ב, והנתונים, שבימים אלה מתהדרים כדה-קולוניאליים, ממשיכים לזרום מן הדרום אל הצפון – אפילו אם ה"דרום" הזה ממוקם בגטאות ובשכונות מזרחיות בתוך מטרופולינים בלב הצפון-מערב.

מודל ה-*Conocimiento* (ידע) וחומרי החיים

גלוריה אנזלדואה הלכה בעקבות אודרי לורד (Audre Lord 1984: 124-133) שכתבה לפני שלושים וחמש שנים את המאמר הקלאסי:

"The Uses of Anger: Women Responding to Racism" ("שימושי הכעס: נשים מגיבות לגזענות"). במאמר מסנגרת לורד על חשיבות ההבעה של זעם היולי בטקסטים אקדמיים: "כעס של הדרה, של פריולגיה ללא עוררין, של עיוותים גזעיים, של דממה, של שימוש לרעה, של סטריאוטיפיזציה, של התגוננות, של עיוות שמות, של משת"פיות." לורד טוענת, כי ניתן לשמור על כוחו הרגשי של הכעס בשפה האקדמית, משום שהוא "אקט משחרר ומחזק של הבהרה..." היא דנה בתזמור הרב-קולי של כעס כטקסט: "נשים כהות באמריקה גדלו בתוך סימפונייה של כעס, על כך שאנו מושתקות, על כך שאיננו נבחרות, על כך שאנו יודעות שכאשר אנו שורדות, זה קורה על אף שהעולם לוקח כמובן מאליו את העדר האנושיות שלנו... ואני אומרת 'סימפונייה' ולא 'קופונייה' משום שהיה עלינו ללמוד כיצד לתזמר את הכל סוגי הזעם האלה".

אנזלדואה משתמשת במילה "ידע" או *Conocimiento*, בצורה מאוד ספציפית, הייחודית לשפה התיאורטית שייצרה. ה-*Conocimiento* אינו סתם ידע, אלא מהווה מודל, המקטלג את הרגשות ההיוליים, המלווים את החוויה הגזענית של חיי האשה הכהה המוכפפת במהלך התגבשותה של חוויה זו מחומר גלם אל מערכת מודעת של תובנות. למודל הידע, או ההגעה אל המודעות, שבעה שלבים: ההלם שאחרי, הבין-לבין, היאוש, הקריאה לפעולה, הבנת התמונה הגדולה ובחינתה, לידה מחדש ואקטיביזם רוחני (Anzaldua 2015: 117-159). מודל זה הולם השוואות קונטקסטואליות חוצות תרבויות. במשך שנים זכתה מסגרת זו, שבנתה אנזלדואה דרך האוטו-היסטוריה-טאוריה פורצת הדרך שלה, להתייחסות שולית בלבד, כאל עדות ותו לא. אך בשפתה של אנזלדואה, "העברנו הילוך." "Frontera יצא לאור בהוצאת *Aunt Lute, Light in the Dark*, שיצא לאור לאחר מותה של אנזלדואה, פורסם בהוצאת *Duke University Press*.

Conocimiento "דוחק בכך לפגוש את הצד האפל שלכן, את מפלצת הצל, ולהתעמת עם האופן בו תכנתתן את עצמכן (ועם האופן בו החברה תכנתה אתכן) כשעד כה התעלמתן ממנו... תיכנות זה דרש מכן להימנע מהתעמתות עם התכונות וההרגלים שעיוותו את האופן בו ראיתן את המציאות, ולכן מנע מכן תיכנות זה להשתמש באופן מלא בכל היכולות⁴ שלכן" (Anzaldua 2015: 118). הסוכנות או יכולת הפעולה אותה הוגה אנזלדואה כסוכנת אינה ניתנת להפרדה כאן מדמות השד המפלצתית אותו היא מתארת, כי הקריאה והיכולת לפעולה אינה כוללת רק אומץ כי אם גם פחד.

הנוסחה האמריקאית-בריטית לכתיבת מדעי החברה מרדדת את ההנהרה של חומרי החיים. אנזלדואה, לעומת זאת, מאפשרת לטווח רחב של טיעונים הנמצאים מחוץ לתו התקן של הנוסחה הזו לעלות, להאיר, ולהתחבר עם זה מתוך מה שמייקל טאוססיג (Michael Taussig 1986) הגדיר כ"עכירות אפיסטמית". פרט למחסום שמציבה השפה האנגלית, עצם טווייתם וסיפורם של אותם חללים תוך-רקמתיים בתוך העכירות

⁴ במקור facultades, בספרדית.

הזאת הוא שהוביל לחסימתם של אופני הכתיבה האנזלדואית מפרסום בכתבי העת ובהוצאות הספרים האקדמיות בארה"ב ובבריטניה. החסימה נעשתה ע"י הקוראים המומחים האנונימיים, ששמרו על הסדר הישן והטוב, לכשנתמנו ע"י העורכים להעריך את כתבי היד שנשלחו בתקווה לפירסום.

מודל ה- *Conocimiento* של אנזלדואה קורא להמשגה מחודשת של היחסים בין קהילות של ידע אקדמי מוכפף לבין הצפון יחד עם מתווכיו מן האליטה הקוסמופוליטית של הדרום הגלובאלי. אנזלדואה קוראת להחליף את האנתרופולוגיה המונולוגית והחד-כיוונית באוטו-אתנוגרפיה ואוטו-היסטוריה מרובות קולות. תהליך ההחלפה יסלול את הדרך לסביבה יצירתית ושוויונית יותר, הנטועה בקהילות שאינן מתנהלות באופן מסודר, מבלי "לסדר" אותן עבור הקורא/ת. הקטגוריות האנליטיות שלה עוסקות במקומי. עבודה, המקומי אינו מהווה נתונים שיש לאסוף כחלק ממחקר אתנוגרפי עבור מטרופוליטנים דוברי אנגלית, כי אם תאוריה שמסרבת לציית ליומרה האמריקאית-בריטית לתיאור תהליכים חברתיים בעקביות אנליטית.

אנזלדואה מסרבת לנכס מחדש דוגמיות וסיפורונים של אינפורמנטים כאשר היא מכלילה את המודל שלה: " *La Mestiza*, ההיברידיזט, בת הכלאיים, צריכה כל הזמן לחרוג מן התצורות של השגרה; מחשיבה מתכנסת, מסיבתיות אנליטית, הנוטה להשתמש ברציונאליות כדי להגיע למטרה אחת (במודל המערבי) – לחרוג כדי להגיע לחשיבה מסתעפת המאופיינת בתנועה, בכך שהיא נפרדת מדפוסים ויעדים קבועים ומפתחת נקודות מבט הוליסטיות, שאינן מדירות" (Anzaldua 1987: 79).

ה(ת)טאוריה של *La Llorona* נוסעת לישראל – פלסטין

בעוד שלורד מתמקדת בכעס, אחת הדמויות המרכזיות של אנזלדואה היא *La Llorona*: "האשה הבוכיה... מראָה שיש בו צומת דרכים, חיבור, חריגה תרבותית..." (Anzaldua 2015: XIV). "אנו, שנבגדנו במשך דורות, שסבלנו טראומות של השפלה והדרה גזעית, כמעט נקברנו תחת עולו הכבד של הצער. לעולם איננו שוכחות את פצעינו. *La Llorona* אמנו האפלה, בקינתה הנצחית... סמל צערנו הבלתי פתור, חזיון הנוכח תמיד בנפשותינו..." (ibid., 88). "קינתה של *La Llorona* בלילה על ילדיה המתים מוצאת לה הד בטקסי האבל או הקינה שנערכים בידי נשים, כשהן נפרדות מבניהן, אחיהן או בעליהן לשלום... הבכי הוא... מחאתה הדלה של הצי'קאנה, כשאין לה כל מוצא אחר. טקסי קינה משותפים אלה הם סימן להתנגדות בחברה שמוקירה את הלוחם והמלחמה, ושבה הנשים אינן אלא פרס, לכל היותר" (Anzaldua 1987: 33).

כשמאחוריהן דורות מרשימים של מאבקים, השיגו נשות הסגל הכהות בצפון אמריקה את היכולת להביע את רגשותיהן בפרסומים אקדמיים ולכתוב בז'אנרים מעורבים – כל עוד יש להן קביעות. אף על פי כן הישג עצום זה הוא עדין בגדר בלתי אפשרי לחוקרות מהמעמד הבינוני-נמוך מהדרום הגלובלי, כמו פלסטיניות עם אזרחות ישראלית או מזרחיות.

ה-מסטיסה היא בת תערובת. בתרבות ההיספאנית והצי'קאנית בפרט המונח מתייחס לצאצאים של לבנים וילידים. המונח הינו ⁵ מרכזי ביצירתה וחשיבתה של אנזלדואה. דג"פ.

נשים מזרחיות אינן מקוטלגות כנשים כהות לפי הקטגוריזציה הצפון אמריקאית. מצפים מאיתנו להשתמש בנוסחה האמריקאית-בריטית של ייצור ידע נטול להט, בשל ההנחה הסמויה כי אנו משתייכות לאליטה – הורינו שילמו על הדוקטורטים היקרים שלנו באוניברסיטאות של ליגת הקיסוס. אבל הוריי לחצו עליי, ואני לחצתי על בני, להוציא ציונים גבוהים, שכן הדרך היחידה לזכות בהשכלה גבוהה בחו"ל היתה באמצעות כש"ז⁶ – כסף של זרים – או מלגות המבוססות על הצטיינות. "מזרחים" אינם קטגוריה של אפליה מתקנת באמריקה.

פמיניסטיות מזרחיות במסלול ה- *Conocimiento* הנוטשות את הציונות (עם או בלי "שלב ההלם") ומבינות את "התמונה הגדולה", נלכדות בין הבינאריות של ישראל-פלסטיין לבין הנוסחה האמריקאית-בריטית. אנו מנועות מלנסח את מה שנמצא בין לבין, ובמילותיו של וו. אי. בי. דובואי (1903 W. E. B. Dubois): "ביני לבין העולם", מנועות מהמיפוי אותו ערכה צ'לה סנדובל (Chela Sandoval 2000) לרווח שבין ערוו השחור של פראנץ פאנון לבין המסכה הלבנה, המתואר באוטו-אתנוגרפיה שכתב (Fanon 1967). אין לנו זכות לכעוס כמו לורד או לקונן כמו אנזלדואה. בחו"ל, אנו יהודיות ישראליות. בישראל, אנחנו סתם עושות צרות. מוציאות את השד מהבקבוק, או מתבכיינות, כפי שהמימסד האשכנזי קורא לנו.

אם אנחנו מוכרות את נשמתנו, אנו יכולות להשתלב היטב בקטגוריות עתירות המימון המתקראות "לימודי ישראל" ו"לימודי יהדות". אם אין אנו עושות כן, עדיין איננו יכולות ליהנות מהשגשוג המבורך של פרסומים ביקורתיים על הבינאריות של הסכסוך הישראלי-פלסטיני. איננו אף "יהודיות-ערביות". זהו מושג היסטורי שחדל להתקיים עם הקמת מדינת ישראל ב-1948. לכו תגידו לנשים בשכונות שהן "יהודיות ערביות". הקהילות שלנו מתעבות את המונח (ראו חבאז 2019).

אנו משתתקות כשאנו מסרבות. הסירוב נובע מהמגבלה שנכפית עלינו, כאשר נותן לנו המימסד חופש לכאורה, בשם הפלורליזם האתני בישראל -- חופש שמתפוגג, כאשר אנו מבינות איך ועד כמה מותר לנו לבקר את הציונות. עבורנו, ציונות היא גזענות. אנו משתתקות כאשר אנו מזעזעות את הנראטיב הלאומי הפלסטיני, שהאינטליגנציה החילונית האקדמית שלו נמצאת בדיאלוג עם האליטות האשכנזיות האנטי-ציוניות או הפוסט-ציוניות של המעמד העליון אותו אנו מגנות. אז מה נותר לנו? אנחנו מקוננות – מה שהמימסד האשכנזי אוהב לכנות "מתבכיינות". פמיניסטיות פרוגרסיביות מצפון אמריקה, כהות ולבנות כאחת, שנתקעות בבינאריות הישראלית-פלסטינית מכנות את הקינה שלנו "פולמוס". עקב העירעור שלנו את הנאראטיב הבינארי, ישראל-פלסטיין, עבודתנו מודרת מהתפוצה הגלובלית של טקסטים של פמיניסטיות כהות.

אנו, פמיניסטיות מזרחיות, כוללות בתוכנו גם את מפלצת הצל וגם את היכולת להיות גורמות פעולה, סוכנות, או בשפתה של אנזלדואה, את, ה- facultade. המיינסטרים האשכנזי ומנהלי המעברות שלו שופטים כל מי

כש"ז או "כסף של זרים" הוא תרגום של ביטוי הסלאנג האמריקאי ⁶ Other People's Money או OPM

שמדברים על יחסי גזענות תוך יהודיים כ"מתבכיינים". הביטוי "להתבכין" הוא הנשק של אותן אלה, המציגות את עצמן בציבור כדוברותיו של ה"פלורליזם הנאור". זהו רכיב משמעותי בפרדיגמה האנליטית מבית מדרשם של פארסונס ואיזנשטט. זו הפרדיגמה המהווה את ברירת המחדל בניתוח של החברה בישראל. האשכנזים הם הישראלים האמיתיים, ולפיכך הם אוניברסליסטים. אנו נותרות עם פרטיקולריזם אתני פלגני. דוגמאות טובות ל"התבכיינות" פרטיקולרית זו היא ההכחשה הגורפת האשכנזית-ציונית מכל קצוות הקשת הפוליטית בנושא חטיפת תינוקות תימן, מזרח ובלקן משנות השלושים ועד לתחילת שנות השבעים של המאה העשרים; פרשת ילדי הגזזת, שבה עברו כ-150,000 ילדים טיפולי הקרנות בקרני רנטגן במינון גבוה ללא הסכמת הוריהם או ידיעתם. מדינת ישראל, שנוסדה בשטחה של פלסטין המנדטורית, תופסת את עצמה כביתה הלאומי של יהדות העולם. האין כל היהודים אמורים להיות שווים במולדתם, ללא קשר למוצאם? אם כן, מדוע מתקשים בני הרוב המזרחי האזרחי לדון בתיקים של אפליה גזעית כנגדם בערכאות בתי המשפט? בדרך כלל, תיקים כאלה מנוטרלים ומאבדים כל לגיטימציה כשמודבקת להם תווית ה"התבכיינות" (ראו ביטון 2011).

החוקרת האנולדואית בת הדרום הגלובאלי, זו שאינה חושבת בתוך הקופסא, זו שבה מה"שטח", צריכה לחדול מהיותה מקוטלגת "אליטה" כברירת מחדל. זו תקוותי. תנו לה להוציא לאור פרסומים אקדמיים המיישמים את מודל ה-*Conocimiento* -- עדותה על העצמי ועל החברה. לפירסומים אלה תרומה משמעותית להפיכת יחסי הכוח ההיררכיים בין פמיניסטיות כהות באקדמיית העלית בצפון אמריקה ובבריטניה, פמיניסטיות בסגל האוניברסיטאי בדרום הגלובלי, ופמיניסטיות אינטלקטואליות אקטיביסטיות מהדרום הגלובלי ליחסים אופקיים ושוויוניים יותר. העבודה המונומנטאלית של גלוריה אנולדואה היא דוגמה מצוינת להפיכה שכזו. ואם להתייחס לחזון של פיי הריסון, עלינו להקשיב, לקרוא ולצטט תאוריה פמיניסטית מאתרי הגבול, ולחרוג מהשליטה האנגלופונית על אוצר הידע האנתרופולוגי. בהתחשב בכך, שרודנותה של האנגלית היא עובדה די מוגמרת, כשם שאומרת אנולדואה, הגיעה העת "להחלף הילוך" ולעבור לתרגום.

ביבליוגרפיה

- ביטון, יפעת. 2011. מזרחים במשפט: ה"אין" כ"יש". משפטים מ"א(3) 315-377.
 חבאז, מורן. 2019. "הנערים": לחשוב מחדש על אקטיביזם מזרחי. העוקץ. 3 אוקטובר.
- Alarcón, Norma. 1990. "The Theoretical Subjects of This Bridge Called My Back and Anglo-American Feminism." In *Making Face, Making Soul (Haciendo Caras)*, edited by Gloria Anzaldúa, 356-69. San Francisco: Aunt Look Books.
- Anzaldúa, Gloria. 2015. "Now Let Us Shift... Conocimiento... Inner Work, Public Acts." In *Light in the Dark/Luz en lo Oscuro*, edited by Analouise Keating, 117-159. Durham: Duke University Press.
 —1987. *Borderlands/La Frontera: The New Mestiza*. San Francisco: Aunt Lute.
- Anzaldúa, Gloria and Cherrie Moraga, eds. 1981. *This Bridge Called My Back: Writings by Radical Women of Color*. London: Persephone Books.

- Behar, Ruth. 1993. *Translated Woman: Crossing the Border with Esperanza's Story*. Boston: Beacon Press.
- Bose, Brinda. 2015. "words that bleed and fly." *Antiserious: Journal of Laughter in Slow Motion*. <https://antiserious.com/words-that-bleed-and-fly-cd5dbc723bbe>. Accessed 20 December 2019.
- Dubois, W.E.B. [1903] 1989. *The Souls of Black Folk*. New York: Penguin.
- Fanon, Frantz. 1967. *Black Skin, White Masks*. C. Markmann, trans. New York: Grove Press.
- Gledhill, John. 2005. "Reinventing Anthropology, Anew." *Anthropology News* (October): 6-7.
- Harrison, Faye. 2008. *Outsider Within: Reworking Anthropology in the Global Age*. Champaign: University of Illinois Press.
- Lorde, Audre. 1984. *Sister Outsider*, 124-133. Berkeley CA: Crossing Press.
- Lavie, Smadar. 2018. *Wrapped in the Flag of Israel: Mizrahi Single Mothers and Bureaucratic Torture*. 2nd ed. Lincoln: University of Nebraska Press.
- Nasreen, Taslima. 2010. *No Country for Women*. New Delhi: Vitasta Publishing.
- Sandoval, Chela. 2000. *Methodology of the Oppressed*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Taussig, Michael. 1986. *Shamanism, Colonialism, and the Wild Man: A Study in Terror and Healing*. Chicago: University of Chicago Press.